

**Państwowy Instytut Weterynaryjny
- Państwowy Instytut Badawczy**

Narażenie ludzi i zwierząt na związki perfluoroalkilowe (PFAS)

dr hab. inż. Szczepan Mikołajczyk

**Dział
Badań Chemicznych
Żywności i Pasz**

**Zespół Badawczy
TZO Fluorowanych**

Państwowy Instytut Weterynaryjny – PIB w Puławach

Puławy, 27 marca 2026 r.

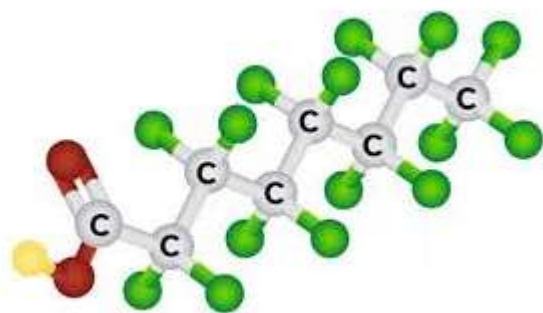
PFAS -TZO

Stockholm Convention

PFOS – 2009 r.

PFOA–2019 r.

PFHxS 2022 r.

Trwałe Zanieczyszczenia Organiczne

- Trwałość w środowisku
- Szeroko rozprzestrzenione w środowisku
- Podlegają akumulacji w tkankach ludzi i zwierząt
- Wywołują efekty toksyczne

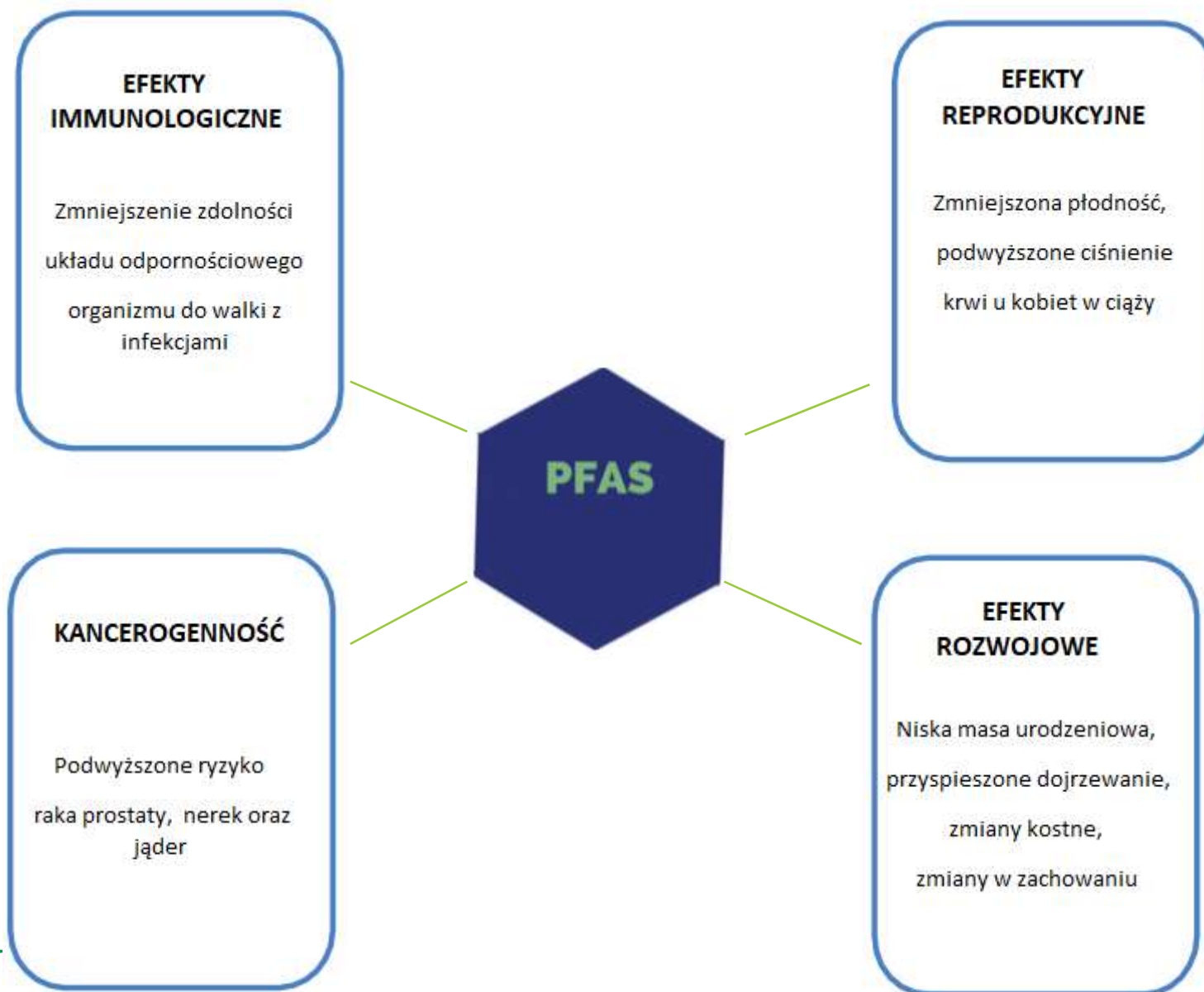

Stockholm Convention on Persistent
Organic Pollutants (POPs)

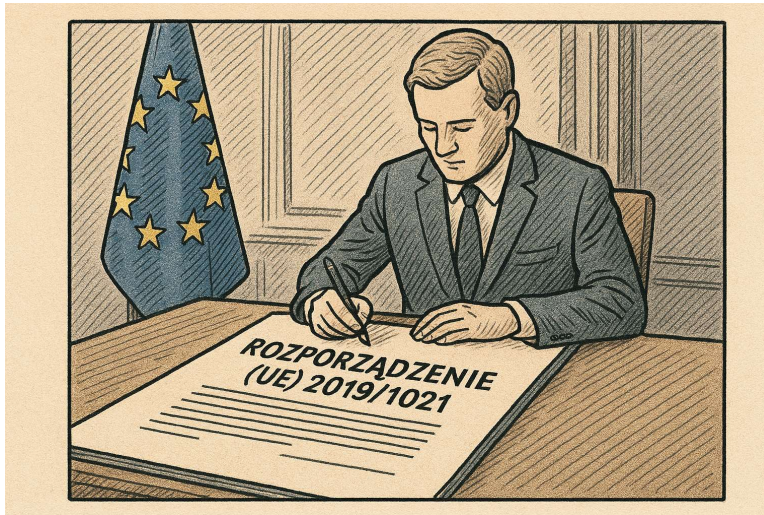
PFAS źródła

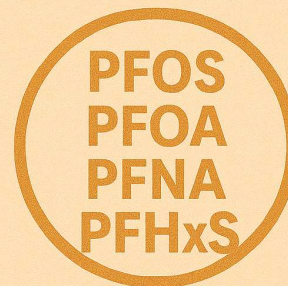
PFAS toksyczność

PFAS przepisy prawne

USTANOWIENIE POZIOMU TWI

4,4 ng/kg masy ciała

PFAS w żywności przepisy prawne

Zespół Badawczy
TZO Fluorowanych

USTANOWIENIE ROZPORZĄDZENIA

(UE) 2022/1431

USTANOWIENIE ROZPORZĄDZENIA

(UE) 2022/1428

DOPUSZCZALNE POZIOMY PFAS W ŻYWNOSCI

**ROZPORZĄDZENIE KOMISJI
(UE) 2023/915**

PFAS narażenie ludzi - projekt OPUS

DOPUSZCZALNE POZIOMY
PFAS W WODIE

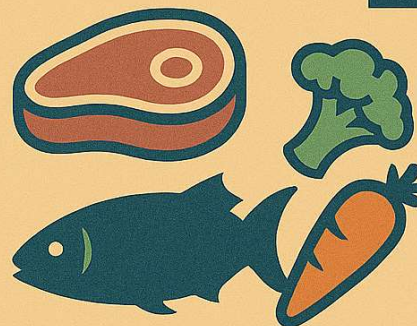
0,10 $\mu\text{g/l}$
Sumy PFAS

0,50 $\mu\text{g/l}$
PFAS ogółem

DYREKTYWA PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO I RADY
(UE) 2020/2184

OTRZYMANIE FINANSOWANIA NA PROJEKT BADAWCZY

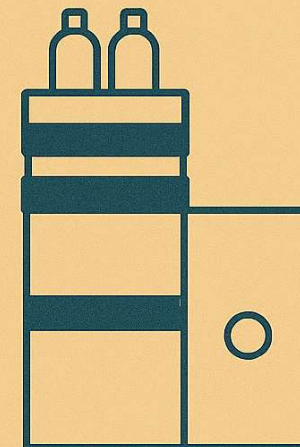
W KONKURSIE **NcN** **OPUS 29**

dr hab. inż.
SZCZEPAN

MIKOŁAJCZYK

PFAS Z KRANU NA STÓŁ: CZY SKAŻONA
WODA ZWIĘKSZA ZANIECZYSZCZENIE
ŻYWNOSCI PODCZAS GOTOWANIA?

PRYZNANA KWOTA DOFINANSOWANIA **1 562 920 zł**

PFAS narażenie ludzi - projekt OPUS

- gotowanie niezanieczyszczonej żywności w zanieczyszczonej wodzie
- określenie współczynników akumulacji PFAS w żywności
- ocena ryzyka dla konsumentów zanieczyszczonej żywności

Wpływ poziomu zanieczyszczenia wody

• 0,025 µg/l

• 0,05 µg/l

0,1 µg/l (maksymalna zawartość PFAS w wodzie przeznaczony do spożycia)

1 µg/l (worst-case scenario)

Wpływ czasu gotowania

Weryfikacja wpływu rozdrobnienia

PFAS – narażenie ludzi (projekt SONATA)

PFAS –narażenie zwierząt

Zespół Badawczy
TZO Fluorowanych

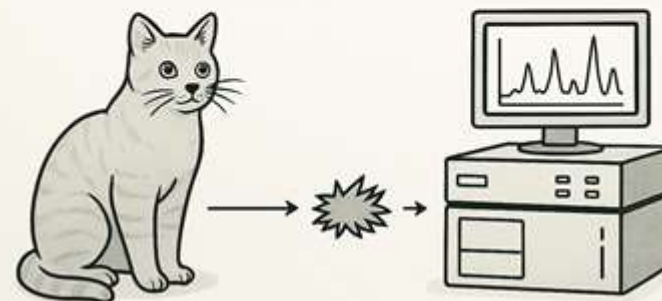
PAŃSTWOWY INSTYTUT
WETERYNARYJNY
PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY

UNIwersytet WARMIŃSKO-
MAZURSKI W OLSZTYNIE

ROZPRAWA DOKTORSKA

Narażenie kotów na PFAS poprzez badanie próbek sierści metodą chromatografii cieczowej z tandemową spektrometrią mas LC-MS/MS

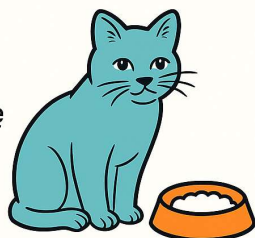
WYNIKI

Zwalidowana czuła i powtarzalna metoda oznaczania PFAS w sierści kotów

Wykorzystanie kotów jako bioindykatorów

Koty narażone na trwałe zanieczyszczenia organiczne

Wpływ miejsca zamieszkania

Czynniki miejsca zamieszkania

WYNIKI

Analiza uwzględniająca stan zdrowia kotów pozwoliła na wstępną ocenę potencjalnych zależności między poziomem PFAS a występowaniem chorób

zależność pomiędzy sposobem żywienia a poziomem badanych związków

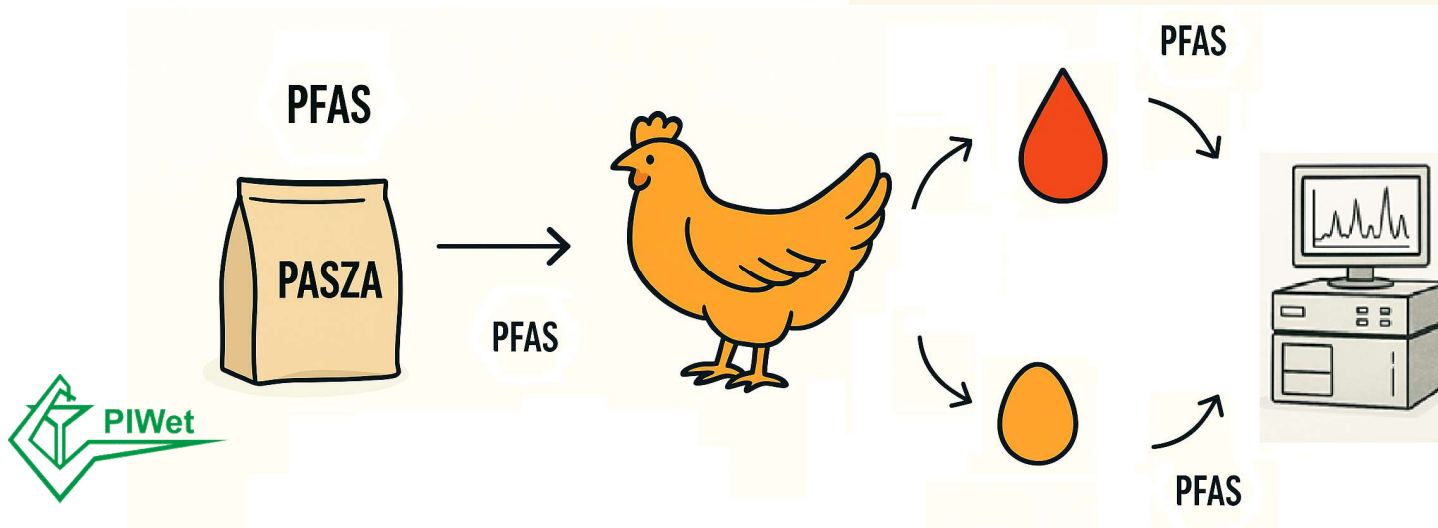
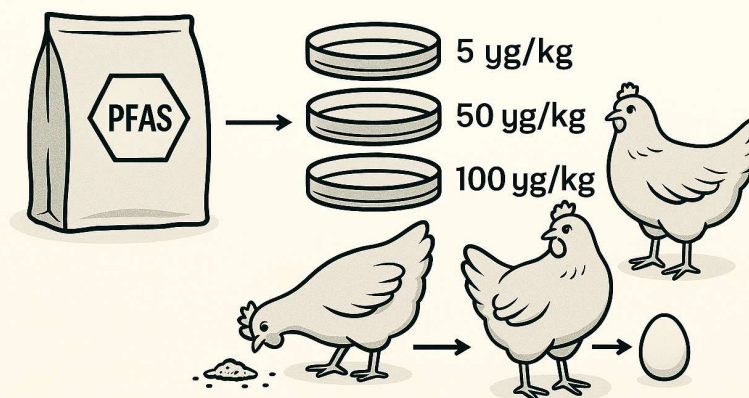

PFAS – narażenie zwierząt

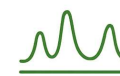
PRZEPROWADZENIE EKSPERYMENTU

Zanieczyszczenie paszy PFAS na różnych poziomach i skarmianie tą paszą kur

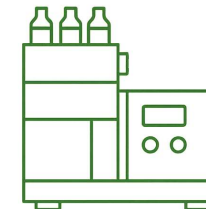

scientific reports

Zespół Badawczy
TZO Fluorowanych

PFAS

Scientific Reports

<https://doi.org/10.1038/s41598-026-39984-5>

The differences in levels of poly- and perfluoroalkyl substances (PFASs) in the hair of wild terrestrial mammals with various feeding behaviour

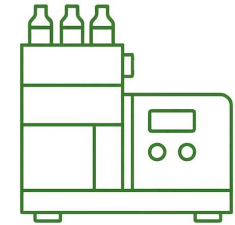
MNiSW -140 pkt.

IF – 3,9

**Dziękuję
za uwagę**

**Zespół Badawczy
TZO Fluorowanych**

**Dział
Badań Chemicznych
Żywności i Pasz**

